

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid
T.a.v. de heer Pool en de heer Nispen
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

G40 Stedennetwerk
Lotus van Nes
secretaris Sociale Pijler
socialepijler@G40stedennetwerk.nl
Tel: 06 – 52443897
Gemeente Groningen
Postbus 30026
9700 RM Groningen
www.G40stedennetwerk.nl

Datum: 14 november 2024
Onderwerp: *Zorgen voor veiligheid, is zorgen voor mensen in meest kwetsbare situaties*

Geachte leden van de Tweede Kamer,

T.b.v. de behandeling van de J&V begroting op 21 en 22 november ontvangt u van ons onderstaande oproep, met het verzoek deze onder de aandacht te brengen en financiële ruimte vrij te maken om aan de slag te gaan met de aanbevelingen.

In onze G40 steden zien we een toename van inwoners waar sprake is van zowel zorg als veiligheidsproblematiek. Dit leidt tot een toenemende druk op de zorg en overlast in de woonwijken en openbare ruimte en toenemende onveiligheid voor inwoners en risico op gewelddadige incidenten. Ook landelijk zien we een toename van meldingen rondom mensen met onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico¹. De steden werken nauw samen met alle partijen in de keten om vroegtijdig inwoners te helpen om daarmee grotere problematiek te voorkomen. Dit lukt helaas niet voor alle inwoners. We zien een toename van zeer complexe casuïstiek waarin het vinden van een goede oplossingsrichting een enorme uitdaging is. Dit vraagt om een versterkte aanpak met zorg en veiligheidspartners, waarin we niet alleen als één overheid duidelijke grenzen moeten stellen en ingrijpen waar nodig, maar ook perspectief moeten bieden.

Oproep

We vragen u om tijdens het begrotingsdebat aandacht te vragen voor onderstaande oproep aan het rijk:

- Te erkennen dat we niet alle mensen met complexe problematiek in de wijk op afstand (ambulant) kunnen begeleiden
- Op korte termijn kaders aan te passen en geldstromen eenduidig te gaan aansturen, zodat gemeenten, zorginstellingen en politie snel en simpel kunnen samenwerken. Zie ook de aanbevelingen in het [eindrapport Parlementaire Verkenning Verward/onbegrepen gedrag en veiligheid \(pdf\)](#) en onze position paper G40 [Van onbegrepen gedrag naar een begrepen en effectieve aanpak \(pdf\)](#).

Wat is nodig

We lichten een aantal belangrijke maatregelen eruit die het Rijk kan doen om de veiligheid beter te waarborgen en overlast te voorkomen.

Domein overstijgende financiering en samenhangende aanpak

In die situaties waar de inwoner te maken heeft met bekostiging vanuit zowel de WLZ, Wmo, Zvw en/of justitie, zou de inwoner geen last moeten hebben van de financiering vanuit de verschillende

¹ <https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NED/line?dl=A67AA>

wetgeving. Maak het mogelijk dat uitvoeringsorganisaties en gemeenten onderling kosten mogen verrekenen, zodat niet het stelsel maar de ondersteuning aan de persoon centraal komt te staan. Hiervoor is het ook nodig om onnodige belemmeringen in informatiedeling op te heffen.

Drang en dwang breder faciliteren in gevaarlijke situaties.

Er zijn situaties waarin de inwoner niet geholpen wil worden en er geen diagnose bekend is of snel gesteld kan worden. In die situaties mag geen drang of dwang worden ingezet, waarbij er wel degelijk een groot veiligheidsprobleem is voor de persoon of omgeving en snel handelen noodzakelijk is. Wij roepen op om voor deze situaties een doorzettingsmacht te organiseren (bijvoorbeeld de burgemeester) die in afwachting van verdere diagnostiek kan handelen. Dit vraagt een herziening van de toepassingscriteria voor drang of dwang.

Voldoende 'beschermde plekken' / instellingen voor passende opvang

We zien grenzen aan de ambulantisering en de beddenreductie van de ggz en de beperking van de toegang tot de Wet Langdurige Zorg. Voor mensen met complexe problematiek met onbegrepen gedrag en veiligheidsrisico's (bijv. mensen met multiproblematiek zoals psychiatrische aandoening, LVB en verslavingsproblematiek), blijkt zorg in een woning in de wijk vaak niet toereikend. Zij raken ontregeld, overprikkeld en overvraagd met een negatief effect naar de omgeving. Dit vraagt dat inwoners opgenomen kunnen worden in een instelling waar inwoners kunnen wonen met rust, regelmaat en zonder te veel prikkels. Daarnaast is er schaarste aan de zgn. beveiligde bedden. In crisissituaties waar opschaling naar een beveiligde omgeving gewenst zou zijn, dienen deze plekken voorhanden te zijn.

Langjarig investeren in leefbare wijken

Met preventie en vroegsignalering voorkomen we vroegtijdig escalatie van problemen, waardoor acute veiligheidssituaties worden tegengegaan. Dit vraagt langjarig investeren in de leefbare en veilige wijken met aandacht voor diverse aandachtsgroepen. Zie ook onze onepager *Investeer in de kracht van steden*².

Conclusie

We kunnen ingewikkelde en onveilige situaties aanpakken door allemaal een stapje verder te zetten. Dit vraagt dat we niet de stelsels, maar de inwoner centraal zetten in ons handelen. Hiervoor dienen wel een aantal randvoorwaarden aangepast te worden, zodat uitvoerders vanuit alle wetgeving in staat zijn om de inwoner te helpen.

Met uw steunbetuiging voor onze oproep tijdens het debat, hopen we de volgende stap te kunnen zetten, zowel vanuit het belang van leefbare en veilige wijken, als het belang van passende zorg en ondersteuning. Immers zorgen voor veiligheid, is zorgen voor mensen in meest kwetsbare situaties.

Met vriendelijke groet,

Paul Depla,
Voorzitter G40

Manouska Molema,
Voorzitter Sociale Pijler G40

² Boodschappen G40 in één oogopslag